

خلاصه درس ۲۲ – مطالعات اجتماعی پایه هشتم (ویژگی‌های طبیعی و انسانی آفریقا)

قاره آفریقا پس از آسیا دومین قاره وسیع جهان است.

قاره آفریقا در دو نیمکره شمالی و جنوبی گسترده شده و مدار استوا از وسط آن عبور می‌کند.

این قاره از سواحل دریای مدیترانه تا دماغه امید نیک امتداد یافته است.

قاره آفریقا از طریق کانال سوئز از قاره آسیا و تنگه جبل الطارق از اروپا جدا می‌شود.

ناهمواری‌ها

آفریقا، فلاتی وسیع و کم ارتفاع است. تنها چین خوردگی مهم آفریقا در شمال غربی این قاره رشته کوه اطلس است.

در شرق آفریقا قله‌های مرتفع کلیمانجارو (۵۹۰۰ متر) و کنیا (۵۲۰۰ متر) قرار دارند.

در این منطقه بر اثر فرونشستن زمین یا شکستگی‌های بزرگ در پوسته زمین دریاچه‌های فراوان و آبشارهایی در مسیر رودها به وجود آمده است.

آبشار ویکتوریا در اثر فرو ریختن آب‌های رود زامبزی در محل یک گسل (شکستگی)، پدید آمده است.

کناره‌های آفریقا صاف و بدون بریدگی (خلیج) است از این رو برای پهلوی گرفتن کشتی و ایجاد بندر مناسب نیست.

آب و هوا

به طور کلی افریقا **آب و هوای گرم** دارد و در بیشتر قسمت‌های آن **زمستان دیده نمی‌شود**: زیرا مدار استوا از وسط آن عبور می‌کند و خورشید در طول سال در **مناطق استوایی و اطراف آن** تا مدار راس السرطان و راس الجدی عمود می‌تابد.

افریقا از نظر **بارش** به دو منطقه **مرطوب و خشک** تقسیم می‌شود:

افریقای خشک

هر چه از منطقه استوایی به سمت شمال و جنوب افریقا پیش برویم، از میزان باران و رطوبت **کاسته** شده و کم کم به آب و هوای **گرم و خشک** تبدیل می‌شود، به طوری که در شمال افریقا، صحرای بزرگ و در جنوب آن بیابان کالاهاری دیده می‌شود.

افریقای سبز

نواحی اطراف خط استوا
از شمال تا دریاچه چاد و
از جنوب تا رود زامبزی
آب و هوای **گرم و مرطوب** دارد.
در این منطقه باران فراوان می‌بارد.

بخش کوچکی از **شمال افریقا** که در مجاورت دریای مدیترانه قرار گرفته **آب و هوای مدیترانه‌ای** دارد.

رودهای **نیل، کنگو، نیجر، اورانژ و زامبزی** از رودهای مهم و پرآب افریقا هستند.

رود نیل، طولانی‌ترین رود جهان است که از شهر **قاهره پایتخت مصر** عبور می‌کند و به **دریای مدیترانه** می‌ریزد.

جمعیت

قاره افریقا نسبت به وسعت خود **جمعیت کمی** دارد.

بخش‌های وسیعی از **بیابان بزرگ افریقا و جنگل‌های انبوه استوایی**، خالی از جمعیت است.

عواملی که در طی سالیان دراز از افزایش جمعیت در این قاره جلوگیری کرده است:

عدم رعایت بهداشت - شیوع بیماری‌های مختلف - خشکسالی - قحطی‌های پی در پی و جنگ‌ها

امروزه با **بهبود واکسیناسیون و بهداشت**، رشد جمعیت و زاد و ولد در قاره افریقا افزایش یافته است.

زبان:

کشورهای شمال صحرای بزرگ

افریقا (مصر، الجزایر و مراکش) به

زبان عربی صحبت می کنند.

سایر کشورها به زبان محلی و زبان

کشورهایی که تحت استعمارشان

بوده اند (انگلیسی و فرانسوی)

صحبت می کنند.

نژاد – زبان و دین مردم افریقا

دین:

مردم شمال قاره افریقا

مسلمان هستند.

سایر مناطق به دین مسیح یا

مذاهب ابتدایی اعتقاد دارند.

نژاد:

بیشتر مردم افریقا

سیاهپوست هستند.

بخش شمالی افریقا کنار

دریای مدیترانه و بخش کوچکی

از جنوب قاره افریقا

سفیدپوست هستند.

اقتصاد افریقا

قاره افریقا از نظر منابع طبیعی (طلا، الماس، مس و جنگل های عظیم) ثروتمند است ولی به دلایلی در مقایسه با سایر قاره ها توسعه نیافته است.

صنعت در افریقا چندان پیشرفت نداشته

است، زیرا:

کشورهای قاره افریقا، بیشتر صادرکننده

محصولات معدنی و کشاورزی هستند.

و مواد اولیه برای کارخانه های کشورهای

صنعتی تولید می کنند.

مهمترین عوامل توسعه نیافتگی قاره افریقا

عوامل داخلی	عوامل خارجی
شرایط سخت محیطی (آب و هوای گرم، بیابان ها و جنگل های انبوه)	استعمار کشورهای اروپایی
وجود حکومت های استبدادی و وابسته	غارت منابع
بی سوادی و آگاهی کم مردم	دخالت کشورهای قدرتمند
جنگ های داخلی	در ایجاد جنگ و بحران

محصولات کشاورزی قاره افریقا، بیشتر محصولات **گرمسیری و استوایی** چون **قهوه، کاکائو و کائوچو** هستند.

در اطراف دره نیل، مزارع پنبه وجود دارد.

گردشگری

جاذبه های گردشگری قاره افریقا:

سواحل شمال افریقا در کنار دریای مدیترانه، پارک های ملی (وحش) و آثار باستانی کشورهای قدیمی.